

LEHENDAKARITZARAKO HAUTAGAITZA AURKEZTU LEGEBILTZARREAN

Gasteiz, 2012-12-12

Lehendakari andrea, mahaikideak, legebiltzarkideak, herritarrak eta gonbidatuak, EGUN ON.

EH Bilduk erabaki du hautagaia aurkeztea lehendaritzarako. ZERGATIK? **KOHERENTZIA**gatik. EH Bilduk proiektu politiko eta ekonomiko berezkoa eta sendoa du, eta erantzunak eskaini nahi dizkie herri honetan egun planteaturik dauden arazoi nagusiei. **SOLUZIOAK, ezkerretik eta abertzaletasunetik** ematea ez da soilik hauteskunde kanpaina baterako diseinatu den leloa.

SOLUZIOAK ematea da koalizio honek bereganatu duen konpromisoa, eta horretarako proiektu aurrerazalea du, eta talde prestua eta prestatua batu du proiektuaren inguruan. Eta hori guzti hori da gaur hemen azaldu nahi duguna.

Gaur aletuko ditudan puntuak izango dira gure iparrorratza legegintzaldi honetan zehar. Mezu hau, beraz, legebiltzarkideei zuzendu nahi diegu zuzenean. Baina, aldi berean, euskal jendarteari ere azaldu nahi diogu gure jarduera hurrengo urteetarako. Proiektu hau herritarrekin batera konpartitu nahi dugulako, eta herritarrei lankidetzaz eskatuko diegu aurrera ateratzeko.

Somos conscientes del desprestigio generalizado de gran parte de la clase política y de las instituciones, y conscientes de que la inercia, las prácticas anquilosadas y la excesiva burocracia tienden a fagocitar las energías que pretenden modificarlas. Lo estamos oyendo todos los días en la calle: los políticos no dan soluciones a los problemas que están acuciando a la ciudadanía, y una cosa es lo que dicen en campaña, y otra lo que luego hacen.

Yo también creo que es hora de que todas las personas que trabajan en política estén a la altura de las circunstancias, que escuchen, que aporten soluciones, que sean transparentes, que abran puertas y ventanas, y que conviertan las paredes de este Parlamento en muros transparentes a través de los cuales la ciudadanía pueda ver lo que se hace. Y, quizá así empiece a recuperar, poco a poco, la confianza en la llamada clase política y en las instituciones.

Agerian jarri nahi dugu badagoela politika egiteko beste modu bat, eta, borondatea edukiz gero, badela posible gauzak aldatzea, galga jartzea orain arteko gehiegikeriei eta, botere politikoak aurre egin diezaiokeela botere ekonomikoari, ausardia badu eta borondantea badauka.

Y por eso hemos venido aquí, porque amamos este País profundamente, porque amamos a sus gentes y nos duelen sus dolores, nos entristecen sus penas y nos alegran sus alegrías. Y queremos darles respuestas a los problemas que les agobian.

Hemos venido a aquí porque estamos también en la calle y sentimos que necesitamos más instrumentos, más herramientas para poder materializar los objetivos políticos y económicos que son necesarios para que las gentes de este país tengan más cotas de libertad, de igualdad, y más justicia social.

Y por eso voy a hablar en primer lugar de soberanía, por que es el quid de la cuestión, el eje de todos los puntos que trataré en estos 90 minutos, y en los siguientes meses.

Agerraldi honetan azaldu ditut herri honek dituen arazo nagusiak eta, arazo larriak izanik ere, ez dira herritarrok dugun arazo nagusia. Latzena da ez dugula baliabide nahikorik arazoei erantzunik emateko; ahalmen politiko faltan, eskuak loturik ditugu erabakiak hartzeko. Adibideak nonahi: euskal instituzioek (udaletxeek, aldundiek, jaurlaritzak) ez dute erabakitzerik zer ordaindu beren langileei. Hezkuntzan ere kanpotik esaten zaigu nolako ereduak eduki behar dugun eta zein hizkuntzatan jardun. Ez dugu zer esanik Seguritate Sozialaz; ezin dugu erabakirik hartu kirol federazioez, eta beste hainbat konturi buruz berdin. **EZIN ERABAKI!** Behin eta berriz muga bera. Horretan datza gakoa.

Ez dut esango burujabetzak ezabatuko dituenik egun ditugun arazo guztiak. Baina ziur naiz bestelako irtenbideak lortuko genituela arlo ekonomikoan, hezkuntzan eta osasungintzan, besteak beste, herri gisa onartuak izango bagina, hemen eta European. Ziur.

Horrexegatik gaude hemen, horrexegatik egingo dugu lan, ausardiaz eta umiltasunez, anbizioaz eta begirunez, elkarguneak bilatzeko asmoaz eta helburuei tinko eutsita. Zintzotasuna agintzen dugu, eta pazientzia, eta elkarlana, eta malgutasuna. Eta irmotasuna ere bai. Gure helburua ez delako mugatzen Legebiltzarreko lau hormetara. Gure helburua da Euskal Herri Independientea eta Sozialista lortzea, eta gure esku dauden baliabide, tresna, eremu eta foro guztiak erabaliko ditugu helburu horren mesedetan.

Eredu ekonomiko eta sozial ezberdina eraikitzen lagunduko dugu. Begi bistakoa da gaur egungo ereduak ez duela irtenbiderik, goitik behera ezarrita dagoela eta ezkerreko gutxi duela. Edo norabidea aldatzen dugu ezkererra biratuz, edo eskumatik amildegira goaz.

Queremos aportar nuestra firme voluntad de trabajo, nuestra disposición al diálogo y nuestro proyecto político y económico en aras de una Euskal Herria mejor, más libre y más justa, más solidaria y más igualitaria. Una Euskal Herria donde sus gentes se sientan a gusto, piensen

como piensen. Un país que finalice definitivamente con la violencia (que todavía persiste), y que se cure de sus heridas, todavía abiertas. Y que sepa que la Historia (con mayúsculas), se escribe de historias; y muchas de ellas todavía están sin contar.

Y para lograr eso vamos a necesitar entendernos, nos gustemos mucho o poco. *Entender al distinto* va a ser la primera lección que tengamos que aprender, empezando por esta casa. Pongámonos manos a la obra.

Atalez atal, **egoeraren azterketa** egingo dugu lehenik eta, ondoren, **proposamen zehatzak** eskainiko ditugu.

Zazpi ataletan banatuko dut azalpena:

1. erabakitze eskubidea
2. gatazkaren konponbidea
3. egoera ekonomikoa
4. aukera berdintasuna eta parekidetasuna
5. hezkuntza eta hizkuntza
6. parte hartzea
7. eredu instituzionala eta administratiboa

1. Erabakitze eskubidea

IDEIA NAGUSIA

Edozein herrik eskubidea du bere buruaren jabe izateko.

EGOERAREN AZTERKETA

→ Azalpen gutxi behar du erabakitze eskubideak. Erabakitzea eskubide politiko oinarrizkoa da, eta herri honi ukatu egin zaio.

→ Herri honek eskubidea du esan ahal izateko nola eta norekin bizi nahi duen. Estatu izan nahi duen edo beste estatu baten (edo biren) menpeko. Zer nolako harremana eduki auzokoekin, nola antolatu bere administrazioa, zein eredu politiko ezarri, nolako hezkuntza mota eskainiko dien beren gazteei.

→ Erabakitzea oinarrizko eskubidea da, gizarte demokratikoetan egunero praktikatzen dena. Jendeari galdetzen zaio, naturaltasun osoz, beren bizimoduan eragina duten kontuei buruz. (¿)Herri batzuetan

herritarrei galdetu egiten bazaie gauza administratibo arruntez, nola ez galdetu ea nahi duten izan autonomia edo estatu, libre bizi edo menpeko?.

→ Muchas de nosotras y de nosotros somos vascas y vascos en sustantivo, sin ningún adjetivo. Somos y nos sentimos vascas, y queremos que se nos pregunte sobre esa cuestión. Ser vasca, ser vasco es una manera de estar en el mundo. Y esa manera debería ser reconocida como tal, de forma natural, internacionalmente, utilizando medios democráticos. Preguntando, y haciendo que la respuesta sea respetada, sin vetos ni límites, como ocurre en Quebec, Escocia, Montenegro o Flandes.

PROPUESTA CONCRETA

→ Legegintzaldi honetan lan egingo dugu erabakitze eskubidea lehentasuneko gaia izan dadin.

→ Alderdi guztien artean mintzatu beharko dugu adosteko nola eraman aurrera eskubide hau. Helburu politikoak ezarri beharko ditugu aurretik, azken muga zein den definitu, eta gero ikusiko dugu nolako baliabideak erabili horretarako. Elkarrizketa ezinbestekoa da.

→ Pausuz pausu, modu dialektiko batean, elkarrizketa izan behar da lanabes ezinbestekoa, komunean dugunetik abiatu urruntzen gaituzten arloetara ailegatzeko.

→ Por encima de acuerdos o divergencias sobre la coyuntura y la estrategia a seguir sobre la materialización del derecho a decidir, ofrecemos y pedimos un compromiso serio para llevar a último término la construcción de un País Vasco unido y reconocido en la comunidad internacional.

→ El objetivo **no es** hacer un texto que en caso de ser rechazado se guarde en un cajón durante 7 años bajo 7 llaves. El objetivo es poner en práctica instrumentos democráticos consensuados y eficaces para que la voluntad de la población pueda materializarse, sea la que sea.

→ Y, por supuesto, el derecho a decidir hay que consensuarlo aquí, antes de ir a Madrid o a Paris.

2. Gatazkaren konponbidea

IDEIA NAGUSIA

Bakea behar dugu, oroimenean, justizian eta elkarkidetzan oinarrituta.

EGOERAREN AZTERKETA

- Bakea indarkeria eza baino askoz gehiago da. Bakea justizia da, errespetua da. Ez dago bake iraunkor eta jasangarririk akordioetan oinarritzen ez denik. Normalizatu behar dugu herri honen politika. Elkar ezagutu, ezberdina onartu eta, mingarria izan arren, gure historia hurbilari aurrez aurre begiratu.
- Kalem modu naturalean egiten ari den hurbilketa, politikara eraman behar dugu. Politikariak ez gaitzelara izan azkenak pausuak ematen bakegintzaren bidean: herritarrengandik ikasi behar dugu.
- Vamos a tener que aprender a convivir unos con otros, porque este es un país plural. El relato de la violencia que ha vivido y todavía vive este país, se conformará uniendo los relatos de las personas que la han sufrido, todas ellas. Pretender que solo haya un relato es negar la realidad. Solo los niños creen que cerrando los ojos desaparece lo que tienen delante. No podemos permitirnos actitudes infantiles o políticamente irresponsables. Pedimos, y ofrecemos, madurez y compromiso. Porque la Paz es un “constructo”, es decir algo que se va definiendo según se va avanzando en su construcción. La Paz es un estado político dialéctico y dinámico, cuyo carácter lo dan las personas que participan en el proceso.
- Bakearen eraikuntzan parte hartu behar dute, baita ere, gatazkarekin zerikusirik izan dutenak. Batetik egun preso dauden pertsonak, bestetik biolentzia guztien biktimak izan direnak.
- Legebiltzarra foro egokia izan daiteke normalizazioan aurrera egiteko, baina ez da eremu bakarra. Bakea ezin da paper batean idatzi, sinadurak bildu eta dekretuz erabaki. Bakea **eraiki** behar da/dugu, herritarrekin batera, Euskal Herriko beste lurraldeekin batera (Nafarroarekin eta Iparraldearekin hain zuzen), eta bi estatuekin batera. Bakea koloreanitz da. Eta EH Bildu **egon egongo** da Bakea eraikitzeko xedea duten foro, talde, eremu eta bilkura guztietan, baita etxe honetan sortuko direnetan ere.

PROPOSAMEN ZEHATZAK

- En esta construcción colectiva que es la PAZ, queremos aportar nuestra voluntad de entendimiento. Para ello, ofrecemos el Acuerdo de Gernika, donde ya proponíamos que el diálogo se establezca en base a los Principios Mitchell, es decir, el desarme total verificable, el respeto de los acuerdos multipartitos y el fin de las acciones hostiles y violentas. Ofrecemos los pasos dados unilateralmente para el acercamiento entre

distintos y ofrecemos, junto con otros muchos, nuestra apuesta por que las propuestas de Aiete salgan adelante. Y pedimos. Pedimos correspondencia en estos compromisos. Porque estamos en un punto de inflexión de la Historia de este país, y nuestras actuaciones de ahora van a configurar la vida política y social de los próximos años.

→ Tenemos dos campos de actuación: un campo interno, en casa: debemos ser capaces de acordar unos mínimos comunes de convivencia, sí o sí. Porque la convivencia no es una opción; es una necesidad. Para ello, debemos trabajar en una Comisión de la Verdad y de la Convivencia, de manera que sea un instrumento eficaz para redactar las normas que fijen los ejes de la convivencia futura.

→ Y otro campo de actuación es el externo: debemos exigir a los estados que abandonen su actitud hostil y obstruccionista, y finalicen con la violencia jurídica e institucional.

→ Alde horretatik ezinbestekoa da presoen etxeratze prozesua martxan jartzea eta erbesteratuak “euskalerriratzea”. Horixe da erronka. Munduko edozein herritan egin den bezala, bakegintzarako erabakia behin hartuz gero, gatazkaren ondorioei erantzunak eman behar zaizkie.

→ Gure proposamena da herri gisa aurkeztea gure burua Espainian eta Frantzian, eta bertan esan bakean bizi nahi duen herria garela, non eskubide guztiak, norbanakakoak eta kolektiboak, errespetatuko diren. Horrek esan nahi du biktimak aintzat hartuko direla, presondegiko legea egokituko dela, erbestean daudenak itzuli ahal izango direla, tortura erradikatu eta zigortuko dela, bortizkeria instituzionala ez dela debalde aterako eta, nola ez, jarduera politikoa ez dela zigortuko. Ezin onartuzkoa da politika egite hutsagatik pertsonak atxilotzea eta kartzelaratztea.

→ Kapaz bagara hau guztia herri gisa azaltzeko Madrilen eta Parisen, bakearen bidean dezente aurreratuko dugu.

→ Beraz, esan bezala, lau horma hauen barruan bakea eta elkarbizitza lortzeko egingo diren foro guztietan egongo gara; baita kanpoan ematen direnetan ere. Erakunde honetan bide hori hasteko, proposamen egokia deritzogu bakegintzaren inguruko eztabaida sakona egitea eta mahai gainean jarri Legebiltzar honetan ordezkaritza duten sentsibiltate politiko guztien iritzia. Hortik aurrera, Egiaren eta Elkarbizitzaren batzorde berria eratzea proposatuko dugu eta bertara etorriko dira herri honetan bulnerazioak jasan izan dituzten pertsona eta erakundeak.

3. Egoera ekonomikoa

IDEIA NAGUSIA

Badago krisiari aurre egiterik, beste politika ekonomiko bat aplikatuta

EGOERAREN AZTERKETA

- Egin behar dugun lehen konstatazioa da ez dugula tresnarik ezta erabakimenik egoeraren larriari erantzuteko. Tresna politikoak falta zaizkigu. Inpotentzia ikaragarria da ikustea nola ezin dugun erabakirik hartu ezta gauza arruntenetan ere (langileen soldatan). Arazo horri eman behar zaio erantzuna, lehenik eta behin.
- Krisialdi hau urte batzuetan pairatuko dugu; ez da arina eta ez da azalekoa, eta premiazkoa da neurriak hartzea denborarik galdu gabe. Hurrengo belaunaldiei ere eragin egin die, krisi sakona eta luzea izango delako. Egun ditugun arazo larrienak dira enplegua galtzea, finantziazio eza eta likidezia falta, inbertsioen jaitsiera, murrizketak eremu sentsibleetan eta horren guztiaren ondorioa den pobreziaren igoera.
- Bizi dugun krisi sistemikoa ez da GASTUEN krisia baizik eta DIRU SARREREN krisia eta LEHENTASUNEN krisia. Dirua egon badago, baina txarto banatuta eta gastua txarto antolatuta. EH Bilduren irudiko, lehentasuna da pertsonen ongizatea, eta ez da defizit publikoa gutxitzea. Zeren, pobrezia dagoen bitartean ez baita etikoa diru publikoa bideratzea defizit publikora, kontuan hartuta defizit hori banku pribatuek generatu dutela eta beraien eskuetara bideratzeko pentsatuta dagoela.
- 2011ko udaran PSOEk eta PPK (EAJren abstentzioarekin) Konstituzioa aldatu zuten defizit publikoa murrizteari lehentasuna emateko. Bankuei zor publikoa ordaintzea garrantzitsuagoa zen gastu soziala baino. Ondoren etorri den guztia, erabaki horren ondorioa da.
- Espainian Konstituzioa aldatu zuten... eta EAEn “Aurrekontuen Egonkortasun Legea” inposatu zaigu. Honen helburua ere defizita murriztea da eta horretarako udalen egoera finantzieroa hobetu du, udalek bankuei zorra ordaintzeko, zerbitzu sozialen kontura, noski.
- Burujabetza behar dugu, hain zuzen ere, puntu hauetan guztietan erabaki egokienak hartu ahal izateko. Biziraupen kontua da erabaki ahal izatea.
- Aunque en los últimos años la CAV ha podido hacer frente a la crisis económica mejor que otras comunidades gracias a una situación previa más favorable, los últimos datos indican que el proceso de degradación económica se está acelerando y que el paro aumenta de una manera exponencial. Estamos lejos de aquel 10% de tasa de paro de hace 2 años (Eustat). Este mes el paro ha aumentado en la CAV el doble que en España y actualmente estamos en el 15% (INE). En la CAV, hay 900.000

empleados y 171.000 parados (52.000 en Navarra). Y ya tenemos comarcas como Ezkerraldea, con tasas de paro cercanas al 24%.

→ BPG, Barne Produktu Gordinaren %1,2 jaitsi da aurten. Milatik gora enpresa itxi egin dira abuztura arte EAEn, eta ehundaka enpresa gehiago desagertuko dira ez badaukate aukerarik mailegua lortzeko interes onargarri batean (eta ez %8an, orain bezala). Kontuan hartu behar da euskal enpresen %90 PYMEak direla, eta 50 langile baino gutxiago dituztela. Autonomoen eta merkatalgoaren enpresario txikien egoera ere tamalgarria da oso, eta nekez eutsi ahal diote egoerari.

→ Ante esta situación no vemos otra salida que un cambio de paradigma: el objetivo no es que el capital gane más, sino que todas las personas vivamos mejor y más dignamente. Para ello hay que ayudar a las empresas solo en la medida en que generen empleo **digno** (porque hay empleados con contratos legales que rozan el umbral de la pobreza; es el *working poor*, o los *minijobs* que Alemania, modalidad que se está exportando a otros países). Tendremos que ayudar a las empresas que compartan la riqueza que generan, y que inviertan en economía social y no especulativa.

PROPOSAMEN ZEHATZAK

→ Atal batzuk bereiztuko ditut: ENPLEGUA, FINANTZIAZIOA, FISKALITATEA, KUPOA, ZERBITZU SOZIALAK eta ENERGIA.

ENPLEGUA

→ Bi dira premiazko egin beharrak: a) dagoen enplegua banatu, eta b) enplegu berria sortu. Bigarren hau egiteko dirua behar da eta horretaz mintzatuko gara fiskalitatearen atalean: **nola lortu dirua** orain egingo ditudan proposamenak finantzatzeko.

→ Dagoen enplegua banatzeko hauxe proposatzen dugu: 35 orduko lanaldia ezartzea, hori egiteko eskumena duten erakundeetan; eta oro har, 35 orduko lanaldia sustatzea lan merkatuan; jubilazio adina aureratzea, errelebo-kontratuak egitea 60 urtetik aurrera, SMI edo gutxieneko soldata 1.075 eurotan finkatzeko eskatzea Espainiako Kongresuari, eta debate soziala hastea Hiritarren Oinarrizko Errentaren inguruan.

→ Ganbera honetan, jabetu behar gara bazterketa pairatzen dutenek bizi duten egoeraz. Oinarrizko errentarekin edo pentsioekin gertatzen dena, esaterako, lotsagarria da: pentsioak izoztu egiten dira eta IPC-a igo egiten da, Madrileko gobernuak igoera hori ezkutatzeko trikimailuak erabiltzen dituen arren. 500 euroekin bizi behar baduzu, ez duzu beste

bizitzarik, pentsatzea baino nola egin bizi ahal izateko.

- Para crear empleo debemos fortalecer el tejido industrial vasco, que es muy endeble. Proponemos la creación de un Centro de Vigilancia Tecnológica al modo de los centros que están creados hace 25 años en casi todos los países de Europa. Un Centro que ayude a las empresas (gratuitamente o con una pequeña aportación económica) a asesorarles en contrataciones, a actualizarse en el campo de las TIC (tecnologías de información y comunicación) y en otros aspectos que contribuyan a mejorar la producción.
- Antes ya se han dado ayudas a las empresas, pero ¿estas ayudas han sido efectivas? No lo sabemos. Nadie lo sabe. En 10 años no se ha hecho una evaluación.
- Inbertsioa sustatzeko Inbertsiorako Fondo Estrukturala sortzea proposatzen dugu, berrikuntzarako eta inbertsio teknologikorako politika publikoak berregituratzeko asmoz. Gure industrigintza ahula da. Bakarrik %4k du maila teknologiko altua. % 27k maila ertaina dauka eta %60k maila baxua du. Teknologikoan ezin badugu konpetitu, orduan **soldatetan konpetitu** behar dugu, soldatak jaitsiz produktua merketzeko. Eta dago konpetitzerik Turkia edo Txinarekin Langileen soldatak ez jaisteko, maila teknologikoa handitu beharra dugu. [porzierto, hemen lan egiten duten langile atzerritarrei, hemengo Lan Hitzarmen bera aplikatu behar zaie, eta ez Portugalgo edo Errumaniako Lan Hitzarmena, egun gertatu bezala. Eta Gipuzkoan urrats garrantzitsua eman da, aplikatu beharreko urratsa EAEko erakunde publikoek sustatzen dituzten obra guztietan: kontratuak egin behar dira lurraldeko lan-hitzarmenaren arabera.].
- Eta azkenik, proposatzen dugu **Iniziatiba Publikoa duten Elkarte Kooperatiboak** sortzea, hau da SCIP (Sociedades Cooperativas de Iniciativa Pública). Adibide bat ipintzeko, Bilboko garraio publikoa enpresa pribatu baten eskuetan jarri ordez (Veolia), hobe litzateke langileen eta inbertsoreen eskuetan egongo litzatekeen kooperatiba bat sortzea, hiriko garraioa zerbitzu publikoa izan behar duelako, jasangarria eta kalitatezkoa, eta ez jarri enpresa pribatu baten eskuetan. Etekin hutsak bilatzen dituen enpresa pribatuak laster egiten ditu murrizketak, mantenuan edo pertsonalean.
- **Sektore publikoak** koordinatu eta sustatu behar du ekonomia, inzentibo fiskalen bidez eta (ekonomian oso eraginkorra den kontzeptua), ekimenak denboran koinzidituaraziz efektu sinergikoa lortzeko.
- Nola egiten da hori? Pentsa dezagun ekonomia behetik gora, eta jar dezagun fokoa eskualdeetan. Erabakiak eraman ditzagun eskualdeetara, bertatik bertako politika ekonomikoak diseinatzeko. Ikus dezagun

eskualde bakoitzean zein den gabezia eta zein ase beharra, industriaren arloan, merkatalgintzan, hezkuntza eta osasun zerbitzuetan, garraioan... eta egin dezagun plan integrala sektore publikotik abiatuta eta PYMEak zein kooperatibak lagunduz, intzertiboen bidez. Ikus dezagun zer eskain dezakeen, eta zer behar duen hiru sektoreetan populazioaren beharrianak betetzeko.

→ Adibide bat ipintzeko, Larrabetzu aipatuko dugu. Eskola jantokietan bertako produktuek kontsumitu egiten dituzte, gurasoek egin beharreko gastua gutxitzen da eta bertako nekazaritza bultzatzen da. Prezioan eta kalitatean irabazten dute. Eta FAOren irizpideak segitzen dituzte. FAOk gomendatzen baitu kontsumitzen dugunaren %50 hurbil ekoiztutakoa izatea. Gaur egun kontsumitzen dugunetik % 5 baino ez da bertan ekoizten eta gainontzeko % 95 milaka kilometrotatik dator.

→ Elikadura subirauteak mintzatu ginen luze eta zabal kanpainan zehar eta, gure, usteze horixe da eredu jasagarriena.

Para poner en marcha estos planes, incentivar la economía de las comarcas, y fortalecer y mejorar el sector público, se necesita dinero. ¿De dónde sacarlo?

FINANCIACIÓN

Hay cuatro líneas de actuación principales: a) invertir aquí el capital generado aquí, b) no privatizar las entidades financieras creadas con los ahorros de la población vasca, c) recortar en gastos no prioritarios o de escaso interés social y d) no descartar el endeudamiento si es para invertir en economía real, acudiendo al BEI (Banco Europeo de Inversión).

→ a) Inversión de capital: En el año 2010 el capital extranjero invirtió 4.000 millones de euros en la CAV. En ese mismo periodo, el capital vasco invirtió 40.000 millones de euros en el extranjero. Diez veces más. EXPORTAMOS DINERO. Y algunas de esas empresas que exportan capital, plantean EREs en su empresas de la CAV. Están deslocalizando las empresas vascas; primero las descapitalizan y luego las trasladan a lugares donde les produzcan más beneficios, aunque tengan que condenar al paro y a la pobreza a aquellos que generaron la riqueza que les permite expandirse. Es impúdico. El capital generado en el País Vasco debe invertirse en el País Vasco, para crear empleo. Habrá que apelar a esos supuestos valores de los empresarios vascos, pero también habrá que crear normativas que impidan que la plusvalía generada por las y los trabajadores vascas y vascos provoque sus propios despidos.

→ b) Finantza entitateak: Gauza bera esan dezakegu entitate finantzieroez. Erkidegoko herritarrek Kutxetan metatu duten 35.000 milioiak banku pribatu baten eskuetara pasa daitezke epe laburrean, Kutxek Kutxabank-en kontrola galduko dutenean, eta galdu egingo dute,

Kutxen Legea eta Europako araudia indarrean jarriko diren une berean.

→ Prozesu bera gertatu da Italian, 4 pausutan: 1) Obra Soziala eta banku-lana banandu egin ziren eta Kutxek fundazioaren bidez kontrolatzen zuten, oraingoz Obra Soziala, 2) lege berriak egin ziren kapital pribatua sartu ahal izateko, 3) kapital pribatua sartu egin da, nahi beste, eta 4) kapital publiko apurra pribatuari saldu zioten. Eraitza da kutxak desagertzen direla, banku guztiz pribatua sortzen dela, eta Obra Soziala finitu egiten dela.

→ Kutxabank-en kasua lazgarria da. Euskal Kutxak egin ordez bankarizazioaren aldeko apostua egin zenez, zaila da buelta ematea. Baina badago zer eginik: guk proposatzen dugu Legebiltzarrean osatzea batzorde bat gure sistema finantzieroaren inguruan hausnarketa egiteko eta, bereziki, Kutxabank-ek dituen arriskuen aurrean erabakiak eta proposamenak eztabaidatzeko.

→ Irtenbideak bilatu behar zaizkio oraingo egoerari, bestela betiko galduko da Kutxen Obra Soziala. Adibide bat ipintzeko, VITAL Kutxak Obra Soziala jaitsi du 15 milioitik 5era, eta martxa honetan desagertu egingo da, ezbairik gabe.

→ Hirukoitza da galera: 1) ez dago inbertsioak egiteko dirurik, 2) beharizan handiena dagoen garaian, ez dago dirurik zerbitzu sozialei eusteko, eta 3) enpresa eta familiei maileguak eskaini ordez, desjabetu eta kaleratu egiten ditu.

→ Eta hauxe da unea esateko **DESJABETZE BAT BERA ERE** ezin dela permititu. Eusko Jaurlaritzatik inizatiba hartu behar du bankuetxeekin mintzatzeko eta etxegabetu nahi diren familiei aukera emateko alokairu soziala ordain dezaten, berriz ere hipotekari heltzeko tenorean egon arte.

→ Hemen galdera sortzen da: nola da posible EAEn 2001-2010 hamarkadan 143.761 etxebizitza erakitzea, 75.000 etxebizitza hutsik egotea, eta 100.000 pertsona egotea Etxebiden pisu baten zain? Zerbaitek ez du funtzionatzen, eta oraindik ere segitzen dugu hori guztia arautzeko legerik gabe. 1987ko inbestidura saioan agindu zen legea egingo zela. Gaur arte. EAE erkidegoa da, Ceuta eta Melillarekin batera, Etxebizitzaren Legea ez duen erkidego bakarra.

→ c) Recortar gastos. En este esfuerzo por conseguir dinero para la creación de empleo y la inversión en el tejido industrial, parece razonable e indispensable plantear una moratoria al TAV. Ya hay necesidades donde gastar esos 500 millones anuales que se adelantan para su construcción. Para hacernos una idea de lo que suponen esos 500 millones digamos que en el 2012 para las ayudas sociales se presupuestaron 322 millones. Y que

el dinero que se prevé que se necesita para pagar la extra de Navidad de todos los trabajadores del sector público es de 208 millones. Mientras, se planea gastar 500 millones cada año en un tren.

→ Un tren que, en el sentido real y en el sentido metafórico, no lleva a ninguna parte. No está asegurada su construcción más allá de Vitoria (en la CAV) y de Castejón (en Comunidad Foral de Navarra), ni tampoco está asegurada la conexión con Europa puesto que se ha paralizado el tramo de Iparralde, donde un estudio dice que la línea actual no se saturará hasta el año 2050. Es necesario, más que nunca, repensar las necesidades de transporte de manera integral.

→ Muchos de los tramos ni siquiera están licitados, se ha construido solo el 3% de la obra total y, aún sí, algunos insisten en que “ya que se ha empezado, hay que continuar con la obra”. Es como si decidieramos comprar un cuadro carísimo para aprovechar la escarpia de la pared.

→ Horixe da txarrena, gauzak egiteko estiloa. Estilo hori ikusi dugu Supersurren, aireportuetan, Pasaian, Kutxabanken eta Euskaltelen: erabakiak gutxien artean hartzen dira eta guztion dirua gastatzen da.

→ d) Zorpetzea: Laugarren proposamena da zorpetzea, baina ADI, beharrezkoa den kasuetan. Esan nahi baita, lehenik baloratu beharko dugula estatuarekiko zein zorri egiten diogun aurre eta zeini ez. Eta behin erabakita zertarako zorpetu, orduan BEIra jo (hau da, Inbertsiorako Europako Bankura) dirua lortzeko eta inbertsioak egin ahal izateko. Ohikoa bada ere banku honek maileguak estatuei ematea, badaude aurrekariak maileguak emateko estatu ez diren erakundeei, Frantziako Berdeak kasu.

FISCALIDAD

→ Después de la reforma fiscal hecha por el PNV en 2006, claramente insuficiente y escasamente progresista, es necesario acometer un cambio en la política fiscal, en el sentido de recuperar la progresividad porque, a pesar de las iniciativas tomadas en la Diputación de Gipuzkoa, todavía no estamos en los niveles anteriores a 2006. Para hacernos una idea, la presión fiscal en la CAV (28,8% del PIB) está por debajo de la de España, que es del 30,4% y 10 puntos por debajo de la presión de la Unión Europea, que supone un 38,4% del PIB. Si se toma como ejemplo Europa para otras cosas, tomémoslo como ejemplo también en esta cuestión.

→ Es necesario desarrollar la Ley de Armonización Fiscal para evitar la competencia fiscal entre las diputaciones. Y la armonización debe venir siempre hacia el lado de la justicia social, donde el que más tiene paga más, y lo recaudado se emplea en minimizar la desigualdad de oportunidades sociales. Es una necesidad, no es demagogia.

- Hay que tomar medidas eficaces contra el fraude fiscal, no limitandose a evitar la elusión fiscal (**elusión**, no ilusión, aunque a más de uno y de una le haga **ilusión** poder seguir eludiendo su carga fiscal). Y ello por razones de justicia, en primer lugar y, en segundo, para responder a las necesidades sociales de la Comunidad.
- Planteamos una reforma del IRPF con criterios de progresividad fiscal en todo tipo de renta (de trabajo, de capital y de patrimonio).
- Vamos a implantar el Impuesto a las Grandes Fortunas, desmontando la ingeniería fiscal que permite eludir la fiscalidad. No es verdad que este impuesto descapitalice a las pequeñas empresas: quien tenga ganancias de 6 millones pagará 15.000 euros y quien tenga 12 millones de ganancias pagará 30.000 euros. No son cantidades para hundir a nadie y se asegura que parte de los beneficios se invertirán en gastos sociales. Es un esfuerzo asumible y responsable.
- Proponemos detener la bajada progresiva del Impuesto sobre Sociedades, eliminando sucesivamente las deducciones y limitando el gasto deducible.
- Y proponemos, por último, implantar un Impuesto de Sucesiones y Donaciones universal y progresivo.
- El objetivo es recuperar la soberanía fiscal plena, un objetivo imposible de garantizar con el actual sistema de Concierto y Convenio Económico.

Horregatik hitz egin behar dugu KUPOAz eta Kontzertu Ekonomikoaz, ezinbesteko erramintak direlako burujabetza politiko eta ekonomikorako.

KUPOA

- Kontzertu Ekonomikoaren Batzorde Mistoan negoziatu behar dugu berriz estatuarekin Kupoaren bidez ematen dugun aportazioa. Areago, Kontzertu Ekonomikoa eta Konbenioa, lau herrialdeetako instituzioek batera, negoziatu behar dugu estatuarekin, herri interesak defendatzeko.
- Espainiak 900.000 milioi euroko zor publikoa edukiko du 2013an (eta 2,1 bilioi euroko zor pribatua). Gure BPGren %6,24 zor hori ordaintzera bideratuko da, zorraren erantzuleak izan gabe eta diru horren erabilpenaz erabakitzeke aukerarik izan gabe. Ezin dizkiogu baliabideak kendu EAERI Espainiaren zulo beltzean desagertarazteko.
- Estatuarekin negoziatu behar dugu bertako instituzioek **BEZ-a** arautu eta kudeatu dezatela, erabaki ahalmen autonomikoa larriki baldintzatzen duelako, arestian ikusi dugunez.
- Eta ildo beretik doa ECOFINen parte hartzea, hau da, Ekonomia eta

Finantza Kontseiluan. Defendatu egingo dugu partaidetza ECOFINen, LAU HERRIALDEEN interesen alde egin ahal izateko, nahiz eta han garatzen ari diren politikekin bat ez etorri.

SERVICIOS SOCIALES

- Un sector público fuerte debe garantizar no solo las pensiones, la sanidad y la educación, sino que además debe garantizar los servicios de cuidado de las personas, principalmente los relacionados con la infancia (comedores públicos y escuelas infantiles) y con las personas mayores (SAD, servicio de asistencia domiciliaria, residencias y centros de día) y, además, todos los servicios de atención a la dependencia.
- La inversión en servicios a las personas resulta clave para crear puestos de trabajo y para posibilitar el acceso de las personas cuidadoras a un empleo remunerado. Y, así mismo, contribuye al tránsito hacia un modelo económico donde el cuidado de la vida y el tiempo sean productos prestigiados, y ocupen la centralidad negada por un sistema patriarcal como el que padecemos.
- Creemos que hay que elaborar un Mapa de Cuidados para avanzar en la construcción de un Sistema Público Vasco de Servicios de Cuidados.
- Nos importan especialmente, y más en esta crisis salvaje, las personas que están en situación de pobreza, como consecuencia del paro y de los desahucios, o bien por pertenecer a colectivos marginados a causa de la Ley de Extranjería de los estados.
- Y por ello hemos aumentado hasta un 48,1% el gasto social en el territorio de Gipuzkoa, 5 puntos por encima de Bizkaia y 6 por encima de Alava. Primero, porque hemos conseguido que la recaudación de los impuestos tenga una bajada menor que en los otros dos territorios: solo 1,1%, frente al 3,6% de Bizkaia y al 6 ó 7% de Alava (no se sabe a ciencia cierta, por la opacidad a la hora de dar datos). Segundo, porque los presupuestos propios de la diputación gipuzkoana también han bajado menos que en las otras dos: un 2,6% en Gipuzkoa, en Bizkaia un 10,4% y en Alava no se sabe. Y tercero, porque para EH Bildu el cuidado de las personas tiene carácter estratégico.
- Politika sozialari %7,7 gehiago eskaini diogu eta, horri esker, lortu dugu plaza berriak sortzea baliabide sozialetan, menpeko moderatuak integratzea laguntza ekonomiko sisteman eta gainontzeko menpekoei 10 milioirekin konpentsatzea Espainiako gobernuak ezarri dizkien murrizketak. Eta, azkenik, 6 milioi gastatu ahal izan ditugu egoitzetako langileen lan-baldintzak hobetzeko.
- Hori da **EH Bilduren lehentasuna**, pertsoneri erantzunak ematea.

ENERGIA

→ Eredu energetikoa aldatzea biziraupen kontua da dagoeneko. Euskal Herriak pairatzen duen dependentzia energetikoa ikaratzeko modukoa da. Kontsumitzen den energia guztiaren %5 bakarrik da hemen ekoiztutakoa. Zifra hori apurtzeko politika egin behar dugu, benetako erabaki politikoak hartu behar ditugu. Energia berriztagarrien aldeko apostu ausarta egin behar dugu eta bestelako energia iturriak albo batera utzi. Eta Arabaz hitz egingo dut oraingoan, fracking-az eta Garoñaz.

→ Bi jarrera daude, eredu edo jarduera (nahi bezala deitu) energiari dagokiola. Bata da ustiaketa ekonomizistaren aldeko apustua egitea, eta horretarako legearen zirrikituak erabili, legeak tortsionatu edo lege berriak egiten dira. Eta bestea da eredu energetikoa aldatzea, energia berriztagarrien aldeko apustua egitea eta garapen inteligenteago bat gauzatzea, geroko belaunaldiak kontuan hartuta.

→ Sin duda, entre esas dos posturas, la de EH Bildu es la apuesta por un nuevo modelo energético, que acerque los centros de producción a los centros de consumo, que se sustente en energías renovables y que se apoya, además, en la tradición antinuclear de Euskal Herria. Por lo tanto, trabajaremos por el desmantelamiento definitivo de Santa María de Garoña y por paralizar los proyectos de exploración y explotación de gas no convencional (fracking). Y, además, nos parece oportuna una imposición fiscal progresiva de los niveles de consumo de energía de origen fósil, de manera que quien contamina paga, y el que provee servicios ecológicos cobra.

→ Además, respecto a la creación de empleo que hemos hablado, no podemos obviar que las energías renovables y limpias podrían ser una fuente también de empleo. Todo ello dirigiéndonos hacia un nuevo modelo económico, más ecológico, más justo, más social.

2. Aukera berdintasuna eta parekidetasuna

IDEIA NAGUSIA

Ez dago **kohesio sozialik, ezta justiziarik, aukera berdintasunik gabe**

EGOERAREN AZTERKETA

→ Jendarte baten osasun zibikoa neurtu egiten da ikusita nola tratatzen dituen kolektibo ahulak, gazteak, etorkinak, emakumeak. Eta emakumeontzat mingarria suertatzen da ikustea nola kokatzen gaituzten

kolektibo marjinetuen artean, populazioaren erdia baino gehiago izanda.

→ Zoritxarrez, urrun gaude jendarte parekide batetik. Emakumeok ez dugu gizonek duten aukera bera, eta maila berera heltzeko lan bikoitza egin behar izaten dugu.

→ Feminismoaren printzipioak eta balioak hedatu nahi ditugu gizartean, errespetuan oinarrituta, aukera berdintasunean eta ardurak partekatzean eta neurri zehatzak proposatzen ditugu:

PROPUESTAS CONCRETAS

→ Es necesario introducir la perspectiva feminista en las políticas públicas para construir un nuevo modelo de sociedad que vaya eliminando las desigualdades entre hombres y mujeres. Porque no olvidemos que es ésta y no otra la opresión más antigua, que se ha sostenido por el patriarcado contra las mujeres.

→ Tenemos que dotar a las políticas públicas de medios económicos para ir cambiando los modos patriarcales que llevan a tanto mujericidio, palabra que no está en el diccionario, pero que aparece cada día en las páginas de sucesos.

→ Fomentaremos la participación directa de las mujeres en esas políticas, sin paternalismos y sin despotismos ilustrados: “todo para las mujeres pero sin las mujeres”, como ha ocurrido tantas veces.

→ Hay que acabar con la feminización de la pobreza: las pensiones más míseras, los trabajos peor pagados, el cuidado no remunerado recae siempre en ellas.

→ Para mejorar sus condiciones de vida, debemos asegurar unos servicios sanitarios específicos según las necesidades de la población femenina, aspecto muchas veces olvidado por los gestores públicos masculinos.

3. Hezkuntza eta hizkuntza

IDEIA NAGUSIA

Hezkuntza eredu publikoaren eta propioaren alde jokatu dugu

EGOERAREN AZTERKETA

→ Hezkuntza gizartearen oinarria da. Hezkuntza ez da soilik ikasleak eduki akademikoetan trebatzea. Hezkuntzaren bidez burutzen da balioen

trasmisioa, gazteen formakuntza, jendartearen eredua eta pertsonen beraien garapen pertsonala.

→ Hezkuntza, bestalde, pentsamenduaren sorkuntzarako eremu naturala da. Eta sorkuntza hori hizkuntza baten bidez burutzen da. Hitzen bidez pentsatzen dugu eta ez da nolana hiko kontua hizkuntzaren presentzia hezkuntza komunitatean.

→ Marko hirueleduna aurretik ezarri bazen ere, eta eleaniztasunaren garrantziaz ohartuta, nola ez, arduratzen gaitu nola aprobetxatu nahi izan duen oraingo gobernuak hirugarren hizkuntza indartzea euskara zokoratzeko. Unea heldu da ebaluatzeko zein izan den marko horren emaitza eta nola eragin duen ikasleen gaitasun komunikatiboan hiru hizkuntzetan.

→ Gure apustua da ikasle **euskaldun** eleanitzak ateratzea eskolatik, beti ere bermatuta euskara maila egokia bereganatuko dutela. Horrez gain, hezkuntzaren bitartez herritar aktiboak sortzera jo behar dugu, gizarte solidarioagoa sortzeko.

PROPOSAMEN ZEHATZAK

→ Ebaluatu behar dira azken urte hauetan martxan jarri diren ekimenak, batzuetan korrika eta presaka, eta besteetan alderdi-interesei baino erantzuten ez zieten ekimenak, helburu hezitzaileaz mozorrotuta. Gogoan ditut Eskola 2.0 egitasmoa, aipatu marko hirueleduna eta Bakerako Hezkuntza Plana, zein baino zein kuestionatuagoak eskolako komunitatean.

→ Hezkuntza komunitatearen parte hartzea bermatu behar da eta horretarako kanal guztiak erabili eta berriak sortu.

→ Amaiera eman behar zaie *de facto* ezarri diren murrizketei. Besterik esan bada ere, 2010ean 41 milioi gutxiago eskaini zaio atal honi, 2011n 217 milioi gutxiago eta aurrean 24 milioi gutxiago. Beraz, murrizketak murrizketen ginetik burutu dira.

→ Ikasle kopurua gehitzen bada (7.000) eta irakaslearena bere horretan mantentzen bada, edo gutxitu, horri murrizketa deitzen zaio. 2012-13 ikasturtean 47 gela gehiago ditugu eta 60 irakasle gutxiago. Atera kontuak. Eta, gainera, igo egin da ikasle kopurua gelako.

→ Unibertsitate publikoan ere nabarmenak dira murrizketak. Jubilazioak amortizatzen dira, aurrekontuetan ez dago gaitasun nahikorik kontratu egonkorra egiteko kontratu ez-egonkorra duten irakasleei, diru faltagatik, eta nahiago izaten da bi irakasle kontratatzea arduraldi

partzialaz, ardualdi osoko irakasle bakarra baino, merkeago ateratzen delako.

→ Unibertsitatean ardura handiaz ikusten dugu murrizketek ikerkuntzan edukiko duten eragin negatiboa eta atzera-bueltarik ez daukana. Ikerkuntzan etena egiten denean ez da galtzen bakarrik laguntzarik gabeko epean burutu daitekeen lana. Aurreko urteetan egindakoa ere galdu egiten da, eta berriz martxan jartzeko urteak behar dira. Ikerkuntza inoiz ezin baita hartu utzi zen lekuan. Galera urte askotakoa izaten da.

→ Hezkuntzak duen garrantzia kontuan izanda, gure konpromisoa da murrizketetan atzera egitea, eta irakasleei errezonozimendua, laguntza eta bultzada ematea, maila guztietan, haurreskolatik unibertsitateraino.

→ Kalitatezko hezkuntza nahi dugu, baina guztientzat. Ekitatea lehenesten dugu "bikaintasuna"ren aldean. Zergatik? Ez dugu nahi (Estatu Batuetan, edo beste hainbat lekutan ikusi bezala) elitezko bi ikastetxe eta erdipurdiko hamaika. Ezkerraren ikuspuntutik kohesio soziala lehenesten dugu, hezkuntzaren aniztasuna eta kalitatearen sozializazioa. Zalantzarik gabe.

→ En el campo de la lengua tenemos que hacer un balance negativo. En los últimos 15 años se ha avanzado en los niveles de conocimiento de la lengua, pero se ha estancado el índice de su uso. Debemos renovar el compromiso que esta Comunidad contrajo hace 30 años.

→ Esta X. legislatura debe ser la legistura del Euskera. Queremos consensuar una nueva Ley del Euskera, para darle a la lengua un nuevo estatus que le permita seguir desarrollandose. En la medida en que no avanza, retrocede. Y conseguir que el Euskera sea lengua de creación, de uso y de comunicación, el papel de los medios de comunicación públicos es vital. Por eso nos preocupa EITB, porque tiene enormes carencias en la doble funcion que le corresponde desempeñar: a) ser un instrumento para la normalización del euskera, b) estimular la participación política.

→ Orain 30 urte ezarri ziren bi helburu horietatik urrundu da EITB. Batetik, ez du lortu euskaldunak erakartzea, euskaldunen atzekimendua falta izan zaiolako. Eta, bestetik, ez ditu euskara eta euskal kultura eraman erdaldunengana.

→ EITBk bere izaera publiko eta profesionala bereganatu behar du, eta ez ibili dantzan alderdien interesen arabera, eta hauen erabilpen pribaturako. Telebista publikoak funtzio soziala behar du, eta, horrez ordez, joera pribatizatzailea dauka azken urteetan. Enplegua kalitatezkoa eta egonkorra behar du izan, eta ez orain gertatzen den bezala, hainbat kazetariri ordu batzutarako kontratua egiten zaiela. Bertako langileek 30

urtean ez dute jakin zein den EITBren proiektua.

→ Bada garaia bereskuratzeko EITBren bi helburuak; batetik, tresna integratzailea izan behar du eta partehartze soziala bultzatu eta, bestetik, euskararen normalizaziorako baliabide lagungarria izan beharra dauka.

→ Beste gai batzuen artean ondorengoak ere aipatu nahi ditugu: Euskal Sistemaren Lege propioa sortu; Haur Eskolak Patzuergoaren sarea indartu eta zabaltu; Euskal Curriculum osatu; Euskal Lanbide heziketako legea burutu eta, azkenik, euskara sartu lanbide heziketan (tresna bereziak sortuz eta irakasleak prestatuz).

→ Gazteei buruz mintzatzen ohi gara hezkuntzaz mintzo garenean eta langabezi tasa altuaz ari garenean, baina gutxi-gutxitan begiratzen diogu gazteriari modu global batean: beren formazioaz gain eta lan bizitzaz baino haruntzago, gazte jendeak beharizan espezifikoak ditu eta mugatuta izaten ditu baliabideak: partaidetzarako aukera zuzena eduki behar dute, autogestio gintzan animatu behar ditugu, eta beren erabakiak hartu ahal ditzaten medioak eskaini. Erantzunak beraiek sortu behar dituzte, eta ez helduok eman eginda.

→ No puedo cerrar este apartado sin mencionar la ley LOMCE del ministro José Ignacio Wert, puesto que supone un enorme retroceso desde el punto de vista educativo: tiene afán centralista y uniformizador y supone una agresión directa a los sistemas educativos de Galicia, de Cataluña y de Euskal Herria.

→ Legebiltzarrak eta Eusko Jaurlaritzak eskatu behar dute LOMCE legea erretiratzea eta, aurrera badoa, hemen ez aplikatzeko erabakia hartu behar dute.

→ Edozein kasutan ere, Hezkuntza komunitatearekin batera elkarlana bultzatuko dugu tamainako erasoari erantzuteko.

4. Parte hartzea

IDEIA NAGUSIA

Denentzat eta denek egina, **partaidetza helburu estrategikoa da**

EGOERAREN AZTERKETA

→ La participación es la base de la democracia y sin ella no hay verdadera democracia. La participación es uno de los objetivos estratégicos de EH Bildu.

- Buscamos, proponemos y prometemos una nueva manera de hacer política para que todos los puntos a los que nos hemos referido sean trabajados conjuntamente con la ciudadanía, los agentes políticos, los sindicales y los sociales.
- Para ellos tenemos el compromiso para buscar el consenso necesario para la puesta en marcha en este Parlamento de una Comisión que tenga el objetivo de favorecer la participación.
- Queremos avanzar en el camino de la implementación de una democracia en mayúsculas. Una democracia directa y participativa, que haga de este parlamento un ágora ciudadano.

PROPOSAMEN ZEHATZAK

- Herritarrekin batera erabaki nahi dugu eta tresna berriak sortu behar ditugu partaidetza ziurtatzeko. Batetik, udal eta diputazioen sarea sortu, horixe direlako herritarrengandik hurbilen daudenak.
- Jaurlaritzaren zeregina izango da sare hau behetik gora antolatu eta elikatu, hau da, formazioa eskaini eta diru-laguntak eman.
- Herri erakundeekin eta mugimenduekin zubiak eraiki eta elkarrizketarako guneak sortu.
- Bestetik, interesgarri irizten diogu “Herritarren Partaidetzarako Eskola” sortzeari, erakundeetako arduradun teknikoak eta politikoak trebatzeko eta herrialde ezberdinetako esperientziak trukatzeko.
- Lege-egitasmoak proposatuko ditugu, hiru hain zuzen: “Herritarren Parte hartze legea”, “Gardentasun legea” eta “Herri galdeketen legea”. Helburu nagusia da herritarrei bermatzea beren eskubidea politikan parte hartzeko.
- Ekimen hauek guztien xedea da talkarik ez sortzea harreitarren eta instituzioen artean eta saihestea hasieran aipatu ditudan desafekzioak eta urruntzeak.
- Eta atal honekin amaitzeko, berreskuratu behar dugu Herri Ekimen legegileak lotesleak izatea, horrela egiatan bermatuko baita partaidetza eraginkorra.

5. Eredu instituzionala eta administratiboa

IDEIA NAGUSIA

Neurri transitzionalak hartu behar dira subirautzaren bidean

EGOERAREN AZTERKETA

- Garai berrietara egokitu beharra dugu. Politika jarduera dinamikoa bihurtu behar dugu, gardena, hurbila, eraginkorra.
- Kudeaketa eredugarria ekarriko dugu, kontrol publikoan oinarrituta, iruzurrarekiko zero tolerantzia daukana.
- Sistema publiko indartsua nahi dugu, erantzun azkarra ematen dakiena. Bikoizketak ekidin nahi ditugu, bai administrazioen artean eta baita administrazio bakoitzaren barnean.
- Hausnarketa eta eztabaida bultzatuko ditugu, eta erabakia kolektiboak.

PROPUESTAS CONCRETAS

- Proponemos revisar la Ley de Territorios Historicos (LTH) para eliminar duplicidades y para dotar de carácter legal e institucional a las herramientas de coordinación interinstitucionales.
- En esta misma línea, queremos introducir racionalidad y transparencia a las empresas y sociedades públicas.
- Hay que sacar del cajón la Ley Vasca Municipal, consensuarla y aprobarla en este legislatura, con el objetivo claro de dotar a los ayuntamientos, no solo de competencias, sino también de los recursos necesarios para hacer frente a sus obligaciones.
- Y, finalmente, hay que recuperar las competencias que faltan, como medida transicional en el camino a la soberanía. Mientras conseguimos mayores cotas de soberanía, deberíamos disponer de competencias que faltan y que son importantes, como la gestión de la Seguridad Social y la política penitenciaria.

AZKEN HAUSNARKETA

La riqueza de un país se mide por la **calidad de vida** de sus gentes, por el grado de **cohesión social**, por su sensibilidad ante los **colectivos más débiles**, por la capacidad que tiene para respetar los **recursos naturales**, por su grado de **independencia**, por las **buenas relaciones** con sus vecinos.

Estos son los indicadores reales que sirven para medir la **calidad** de un pueblo, más fieles, incluso, que el Producto Interior Bruto, porque el crecimiento económico no es sinónimo de bienestar para el conjunto de la población. Es más, en épocas de crecimiento económico no se han reducido las desigualdades y los índices de pobreza.

Un ejemplo. El PIB nos dice que la renta per cápita de la CAV es de 31.000 euros, pero no dice que más de 100.000 personas no llegan a los 1.000 euros mensuales, es decir, que muchos tienen una renta inferior a 12.000 euros, y otros superior a los 60.000. Así son las estadísticas, desfiguran la realidad. Y la realidad es que el indicador S80/S20 nos dice que en el año 2006 los sueldos de los más ricos multiplicaban por 4,2 los ingresos de los más pobres, y en el 2010 lo hacían por 5,5.

Para decirlo de otra manera, según la estadística nos toca a 31.000 euros por cabeza, pero resulta que el 1,3% de la población de la CAV posee el 44% del PIB. Y eso no ocurre de manera espontánea o natural. Es la consecuencia de aplicar unas políticas concretas.

Krisi ekonomikoa ez da berez gertatzen den zerbait. Ez da istripua, ez da metereologia fenomeno bat. Ez da kasuala. Pertsona batzuek hartutako erabaki batzuen ondorioa da. Eta krisiari aurre egiteko ere erabakiak hartu behar dira. Nolako erabakiak hartu, horrek eragingo du krisian sakontzea edo hari buelta ematea.

Espanian okerreko erabakiak hartzen ari dira, populazioa estutzen ari da defizit publikoa jaisteko. Erkidego honetan politika horiek kritikatu dira... eta gero bete egin dira, murrizketak berdin-berdin aplikatuz.

Ekonomia hondoratzen ari dena da, funtsean, finantziario falta eta gastu publiko eza, diru-sarrerarik ez dagoelako. Gastu publikoak bizkortuko luke ekonomia eta sektore estrategikoak aurrera aterako lituzke.

Gaur Legebiltzarrean hautatu behar dugu hurrengo lau urteetarako gobernuburua, eta bi aukera daude. Bata da azaldu berri dudana, krisitik ateratzeko paradigma aldaketa proposatzen duena. Konbentziturik gaudelako bizirauteko modu bakarra dela norabidea aldatzea eta bestelako politika ekonomikoa egitea.

Beste aukera laster entzungo dugu. EAJko lehendakariak neurri batzuk proposatuko dizkigu krisialditik ateratzeko, seguru. Neurri horiek kapitalari begirakoak badira, **gureak egin du**: kapitalaren lehentasuna ez delako jendartearen ongizatea, **diru-metaketa** baino. Gutxi batzuen mesederako metaketa. Kapitalak ez du errespetatzen amalurra, **ustiatu** egiten du. Kapitalak ez du bilatzen oreka, alderantziz: **desoreka** da bere funtsa.

Gure konpromisoa da **ezkerreko politika** egitea, lehenik eta behin **justuagoa** delako eta, ondoren, **bakarrik ezkerreko politikak** bilatzen

duelako pertsona guzti-guztien bizi-kalitatea. Hori da gure konpromisoa, egiazko kalitatearen alde lan egitea, politika pertsoneri begira jartzea, oraingo norabideari buelta ematea eta 180 gradu jiratzea politika ekonomikoa.

Horrexegatik, eta hemen azaldu ditudan arrazoi hauengatik guztiengatik, zintzo eta sendo egingo dugu lan buruaskiak izateko, eta beste eredu ekonomiko bat inplementatzeko, Hemen eta kalean, zuekin eta eragile sozialekin, Euskal Herri JUSTUAGOA, ASKEAGOA eta ALAIAGOA lortzeko.

Eskerrik anitz zuen arretagatik eta pazientziagatik.

